

Läbyvads hembygdsförening

Invid Hågaån finns rester av en vägbank (17 m bred och 50 m lång), som visar var den gamla eriksgatan, mellan gamla Uppsala och Örsundsbro, har gått fram. En dramatisk händelse har utspelats här. Enligt en tradition blev Gustav Vasa upphunnen av danskarna och en av hans män red i förskräckelsen omkull honom vid vadet, men hans fotfolk räddade honom och skrämde fienden på flykten. Monumentet över denna händelse placerades på Karl XIV Johans tid vid Läby bro. Men den bron och landsvägen tillkom först på 1600-talet, så monumentet står på fel plats. Det har sin naturliga förklaring för vägbanken kom inte i dagen förrän efter den stora utdikningen i slutet av 1800-talet. Vadbackahögen, en kungshög cirka 30 m i diameter, ligger nära vägbanken, eriksgatan.

Foto och text Britta Fagerberg.

Några 100 m väster om vägbanken finns rester av ytterligare en vägbank/bro (cirka 7 m bred), äldre än den tidigare. Denna väg leder mot Läby kyrka. I ena änden står en runsten från 1000-talet som omtalar ett brobygge. I inskriften står det att flera stenar restes. En hittades i källarmuren i Håmö gård. Den har samma inskrift som den som står här med ett tillägg av en bön. Runskriften är typisk för runristaren Åsmund Kåresson som har ristat flera runstenar i Uppland (informationstavla finns). Under medeltiden övergavs denna bro. Ytterligare en runsten av samma runristare finns i Västerby Läby (informationstavla finns).

Foto och text Britta Fagerberg.

Samtidigt med runstensbron fanns kanske en äldre träkyrka. Nuvarande Läby kyrka är från 1200-talet, tillbyggd på 1600-talet. Tornet är från 1803 och byggdes av material från delar av kyrkan som revs. Under 1890-talet förföll kyrkan då församlingen motvilligt slogs samman med Vänge. Men en insamling startades och efter tio år av renovering kunde kyrkan återinvigas år 1928 av ärkebiskop Nathan Söderblom i närvaro av kronprinsparet. Redan 1876 byggdes det första skolhuset invid kyrkan. Det revs i början på 1900-talet och ersattes 1927 av det nuvarande skolhuset och lärarbostaden. Både små- och folkskola fanns här fram till 1953.

Foto och text Britta Fagerberg.

Hembygdsgården byggdes 1965, renoverades och utökades 2011. Den första hembygdsgården var ursprungligen Läby prästgård, som överläts till hembygdsgården då kyrkan inte längre behövde prästgården. Prästgården brann ner en kall vinternatt i början på 1960-talet. Intill hembygdsgården står socknens äldsta byggnad, en s.k. tionebod. Byggnaden är troligen från 1700-talet och har också upprustats under 2018 med stöd av EU-medel. Från hembygdsgården utgår en kulturstig som beskriver de historiska platserna. Stigen är cirka 4 km.

Foto och text Britta Fagerberg.